

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

36150

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Türkiye'de uzun süredir sistematik hale gelen çıplak arama ve gözaltı şiddeti, iktidarın güvenlik politikalarının bir uzantısı olarak uygulanmaktadır. Son olarak Ankara'da 7 kadın öğrencinin gözaltı sürecinde maruz kaldığı çıplak arama, darp, hakaret ve tehditlere ilişkin yapılan suç duyurusunun takipsizlikle sonuçlanması, yalnızca bir yargı sorunu değil, doğrudan İçişleri Bakanlığı'nın denetim sorumluluğuna da işaret etmektedir.

Kadın öğrencilerin ifadelerine göre, gözaltında "çıplak arama yapamayacaklarını" söylediklerinde polisler "biz bunu yıllardır yapıyoruz" yanıtını vermiştir. Bu beyan, söz konusu uygulamanın münferit değil, kurumsallaşmış bir işkence pratiği olduğunu göstermektedir. Oysa İçişleri Bakanlığı'nın görevi, kolluk kuvvetlerinin bu tür insan hakları ihlallerine başvurmasını önlemek ve etkili bir iç denetim mekanizması işletmektir.

Çıplak arama, ulusal ve uluslararası hukukta insan onurunu zedeleyen, cinsel şiddet niteliğinde bir işkence biçimi olarak tanımlanmıştır. Buna rağmen Bakanlık bugüne kadar bu konuda kapsamlı bir yasaklayıcı yönerge yayımlamamış, mağdur beyanlarını sistematik biçimde reddeden bir dil kullanmıştır. Bu durum, devletin işkenceyi fiilen inkâr eden ve dolaylı biçimde meşrulaştıran tutumunun göstergesidir.

İşkencenin her biçimi, Anayasa'nın 17. maddesi ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler (özellikle BM İşkenceye Karşı Sözleşme) gereğince mutlak olarak yasaktır. Ancak kolluk kuvvetleri üzerinde etkili bir denetim ve yaptırım mekanizması işletilmediği sürece bu yasak kâğıt üzerinde kalmaktadır.

Bu olay, yalnızca kadın öğrencilerin maruz kaldığı bir hak ihlali değil, aynı zamanda kadın bedeni üzerinden yürütülen bir devlet kontrolü ve cezasızlık rejiminin sürekliliği anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda:

1. Ankara'da 7 kadın öğrencinin gözaltı sürecinde maruz kaldığı çıplak arama ve kötü muamele iddialarına ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir idari soruşturma başlatılmış mıdır?
2. Gözaltı merkezlerinde, özellikle kadınlara yönelik çıplak arama uygulamasına dair Bakanlığınızın yazılı bir genelgesi veya yasaklayıcı düzenlemesi mevcut mudur?
3. Söz konusu olayda görev yapan polisler hakkında disiplin süreci başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa hangi aşamada?
4. Emniyet Genel Müdürlüğü ve bağlı birimlerde son beş yılda çıplak arama, işkence ve kötü muamele iddialarıyla ilgili kaç şikâyet alınmış, bunlardan kaçında yaptırım uygulanmıştır?
5. Gözaltı işlemleri sırasında kadın personel bulundurma zorunluluğu hangi oranda yerine getirilmektedir? Bu konuda denetim raporu var mıdır?

6. Kadınlara yönelik çıplak arama uygulamalarını “rutin güvenlik prosedürü” olarak nitelendiren açıklamalar, Bakanlığınızın resmi tutumunu mu yansıtmaktadır?
7. Kolluk kuvvetlerinin gözaltı sürecinde kamera kaydı alınması zorunluluğu neden etkin biçimde uygulanmamaktadır? Bu konuda Bakanlığınızın teknik ve idari tedbir planı var mıdır?
8. İşkence ve kötü muamele iddialarına dair soruşturmalarda delillerin karartılması veya mağdur beyanlarının görmezden gelinmesi hâlinde, sorumlu emniyet amirleri hakkında doğrudan işlem yapılmasına yönelik bir mekanizma öngörülmekte midir?
9. İçişleri Bakanlığı, Emniyet teşkilatında insan hakları ihlallerini önlemek amacıyla bağımsız sivil izleme mekanizmaları (örneğin “gözaltı izleme komisyonları”) kurmayı planlamakta mıdır?